

Referendumcommissie Utrecht

Datum: 4 augustus 2023

Onderwerp: advies over aangepaste concept verordening raadgevend referendum

Geachte leden van het dagelijks bestuur van de gemeenteraad,

Op 16 juni 2023 ontvingen wij van u een verzoek om advies over de (aangepaste) concept verordening raadgevend referendum, met name ten aanzien van de bedoeling van de verordening en de positie van de referendumcommissie. Hartelijk dank voor uw adviesverzoek, met deze brief gaan wij daar graag op in. Op 29 maart 2023 gaven wij al [advies](#) op de eerdere versie van de nieuwe verordening.

Wij kunnen ons goed vinden in de nieuwe concept verordening en de aanpassingen die zijn gedaan, hieronder geven wij nog een aantal opmerkingen bij specifieke onderdelen. Voor wat betreft de bedoeling van de verordening merken wij op dat voor onze commissie het faciliteren van inwoners bij het geven van meer invloed op de lokale democratie, door middel van een duidelijk referendumproces, centraal staat. Daar hebben wij vanuit onze adviserende en toezichhoudende rol de afgelopen periode aan bijgedragen in het kader van de huidige verordening, en dat blijven wij graag doen in het kader van de nieuwe verordening.

Bij een aantal onderdelen van de concept verordening hebben wij de volgende opmerkingen en adviezen.

- In artikel 1.1 is opgenomen dat ook een niet aangenomen (verworpen) voorstel onder de definitie van raadsbesluit valt en daarom referendabel is. Wij adviseren u om dat aan te passen, onder verwijzing naar onze eerdere adviezen hierover van [29 maart 2023](#) en [4 april 2023](#): een verworpen voorstel is geen raadsbesluit. Een correctief referendum gaat over een besluit dat *wel* genomen is, en niet over een besluit dat *niet* genomen is. Onze adviezen hierover zijn ook in lijn met bijvoorbeeld de modelverordening van de VNG en de (ingetrokken) Wet raadgevend referendum (waarbij de mogelijkheid werd geboden een referendum te houden over *aangenomen* wetsvoorstellen en niet over *verworpen* wetsvoorstellen).
- In artikel 2.1 lid 3 wordt bepaald dat een inleidend verzoek uiterlijk drie weken na publicatie van het raadsbesluit moet worden ingediend. In artikel 2.2 lid 3 wordt bepaald dat een definitief verzoek binnen zes weken na de bekendmaking van de toelating van het inleidende verzoek moet worden ingediend. Wij geven u in overweging om in de verordening op te nemen dat op nader te bepalen wijze ruimer wordt omgegaan met deze termijnen, wanneer ze in een vakantieperiode vallen. Dit zowel ten behoeve van initiatiefnemers als de interne gemeentelijke werkwijze en besluitvorming voor de beoordeling van referendumverzoeken.
- Artikel 2.3 bepaalt dat ondersteuningsverklaringen voor een inleidend en definitief verzoek schriftelijk en elektronisch kunnen worden ingediend. Wij adviseren u om de werkwijze omtrent elektronische indiening van ondersteuningsverklaringen verder uit te werken in een nadere werkwijze om zo eenduidig vast te leggen op welke manier elektronische ondersteuningsverklaringen kunnen worden verzameld en aan welke eisen moet worden voldaan. Mede omdat op dit moment elektronische indiening plaatsvindt via de (externe) partij [petities.nl](#), is vastlegging en uitwerking van de werkwijze van belang om een zorgvuldige uitvoering van het referendumproces te waarborgen.

- Tenslotte, artikel 4.1 lid 1 bepaalt dat (naast vaste) ook plaatsvervangende leden van de referendumcommissie worden benoemd. In artikel 4.1 lid 2 is opgenomen dat er drie (vaste) leden worden benoemd, maar onduidelijk is hoeveel plaatsvervangende leden dienen te worden benoemd. Wij adviseren u om de verordening zo aan te passen dat geen plaatsvervangende leden worden benoemd, maar vijf vaste leden en daarbij een quorum van drie te hanteren. Dit leidt wat ons betreft tot een betere continuïteit in bezetting van de commissie. Bij de bemensing van de commissie dient rekening gehouden te worden met een evenwichtige verdeling van achtergronden op politiek-bestuurskundig gebied, juridisch gebied en het gebied van de communicatie. Daarnaast is voldoende (ambtelijke) capaciteit van belang voor de ondersteuning van de referendumcommissie.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Bart Schouten (voorzitter)
Prof. dr. Henk Kummeling
Mr. Alyssa Uitdewilligen – Bos